

Supistetun kansakoulun vaiheita voi kommentoida nykyaikaisesti netissä

Lahdenkylän koulun vuosikymmenet piirtävät yleistä ajankuvaa Suomesta

Kun **Erkki Jantunen**, Punkaharjun Lahdenkylän supistetun kansakoulun kasvatti, aloitti kolme vuotta sitten muistojen ja muistikuvien keruun entisen opinahjonsa vaiheista, ei hän arvannut, miten moninaisia tunteja koulunkäynti oli ihmismieliin jättänyt.

–Vastaan tuli mukavia muistoja, ja ikäviä – niitä ikäviä ei ole kirjattu muisteloön, Jantunen toteaa kertoessaan paikallishistoriallisesti kiinnostavan kirjan synnystä yleisölle viime lauantaina Lahdenkylän entisen koulun kentällä, kahvi- ja täytekkatarjottelun vauhdittaessa yleistä puheporinaa kirjan julkistamistilaisuudessa.

144 sivua yhden kylän vaiheita, erikoisen koulujärjestelmän, supistetun kansakoulun, kuulumisia, ihmiskohtaloita ja ajankuvaa; näistä aineksista koostuu Jantunen kokoama teos, jonka kirjoittajia ovat myös Elli Aaltonen ja Leena Tuunanen, o.s. Tuukkanen.

Utelaisuudesta ja innostuksesta

Erkki Jantunen kertoi ryhtyneensä työhön kolmesta syystä. Niistä ylimmäksi hän nosti omat koulumuistonsa. Vuonna 1962 Lahdenkylän koulukkaana aloittaneen Jantusen riuhtaisi opintie myöhemmin Lappeenrannan teknilliseen korkeakouluun. Energiatekniikan diplomi-insinööri on perehtynyt ydinjäteksymyksiin.

Mutta palataan Jantusenkin kohdalla itse ydinasiaan, sellainen on jokaisen ihmisen elämässä lapsuus. Ja Jantusen empiirinen havainto oli, että koulumuistot olivat sitä yksityiskohtaisempia ja eläväisempiä, kenties myös ajoittain kurittomampi, oli itse kukin kirjaan haastateltu koulukäisenä ollut.

–Niinsanotilla menestyjillä tuntui olevan vähemmän muistoja kerrottavanaan, Jantunen toteaa, mutta sanoin jättävänsä muun alan tutkijoille mietittäväksi, miksi näin.

Jantusta veti kirjoittamaan myös silkka uteliaisuus. Hän törmäsi kuin johdatuksesta muissa merkeissä Lahdenkylän koulurakennuksen alkuperäisen omistajasuvun vaiheisiin.

Lahdenkylän koulurakennuksen, vieläkin asutun, rakensi tontille vuonna 1920 kerimäke-läissyntyinen hopeaseppä Heikki Kaksonen. Tältä koulurakennus siirtyi tuoreelle Punkaharjun kunnalle vuonna 1924. Samana vuonna perustettiin Lahdenkylän koulu, kun taloa oli hieman entirattu koulunkäynnin tarpeisiin.

Kolmas Jantusta kirjoittamaan ajanut seikka oli entisten ja nykyisten kyläläisten ilmiselväinnostus asiaan.

Nettiversio luettavissa

Erkki Jantunen muistutti julkaisutalaisuuden yleisölle, että kirjan tekstien takaa löytyy kaksi muutakin kirjoittajaa.

Lahdenkylän koulua vuosina 1960-1964 käynyt Elli Leskinen, nykyisin Aaltonen, työskentelee Itä-Suomen lääninhallituksen sosiaalineuvoksena. Aaltosen monivaiheinen ura valtionhallinnon

Lahdenkylän koulurakennus, kertaalleen laajennettu ja useampaan kertaan remontoitu, seisoo yhä paikallaan, tätä nykyä asuintalona.

palveluksessa ja sosiaaliskysymysten asiantuntijana on monelle tunnettu, mutta harvempi tietää entuudestaan, että koulun hernerokkaa nieleskellyt pikku-Elli tunki herkkuna pitämässä jälkiruoan, pannukakun, housun kauluksesta parempaan talteen päästäkseen välitunnille.

Lopulta pannukakku päätyi huussin reiästä syömättömänä alas, mutta itse tarina kerrotaan paljon mehukkaammin kirjan sivuilla.

Yhtä humoristisesti kirjoittaa koulun pitkäaikaisin opettaja Leena Tuunanen, o.s. Tuukkanen, joka muistelee mm. miten kyläläisistä Esko Laamanen oli ottanut tehtäväkseen saada opettajalle sulho. Pöytäkirjamerkintöjä ei johtokunnan jäsenen huolenaiheesta kuitenkaan kirjattu mustana valkoiselle.

Juuri siitä syystä, että monia-kaan muistoja ei ole virallisesti kirjoihin viety, on Erkki Jantusen työllä suuri arvo. Monet kirjaan viedyt muistot ovat entisten koululaisten keskinäisten juttelutuokioiden henkiin herättämiä tarinoita, jotka ilman kyläkoulun historiikkia olisivat painuneet unholaan.

Nykyaikaista kyllä, kirjaa voi lukea netistä. Sinne sen on sähköiseen muotoon ansiokkaasti toimittanut Pentti Kaksonen.

Ollaan aikamatkalla itsenäisessä Suomessa

Toisin kuin moni muu paikallishistoria tai yksipuinen historiikki Lahdenkylän koulusta kertova teos on antoisa sellaisellekin lukijalle, jolle itse kylä ja koulu ovat entuudestaan outoja.

–Kirjan suuri arvo on, että siihen liittyy niin paljon ajankuvaa. Se antaa selkeän kuvan siitä mi-

tä kulloinkin maailmalla tapahtui ja miten ihmiset elivät siihen aikaan, toteaa Leena **Tuunanen**.

Lahdenkylän koulun opettajana vuosina 1961-1970 työskennellyt Leena Tuunanen hoputtaa muitakin tahoja tallentamaan itsenäisen Suomen vuosikymmenten tapahtumia ja tarinoita, oli kyse sitten omasta suvusta tai yhteisöjä ylläpitäneistä instituutioista.

–Esimerkiksi Hiukkajoen kyläkoulusta voisi koota jotain vastaavaa, hän aprikoi.

Suomen Kulttuurirahaston tukea saanut runsaasti kuvitettua muisteloita on todellakin kiintoisa aikamatka maalaispitäjän kyläelämään.

Missään umpiossa ei eletty, ja kirjankin sivuilla esiintyvät niin Sputnik, Elvis kuin Beatles.

Mutta se supistettu kansakoulu, mikä se sellainen erikoisuus oli?

Supistettu koulu tarkoitti sääs-

täväisyyttä, joka toteutui jakamalla koulu ala- ja yläkouluun. Alakoulua eli kahta ensimmäistä luokkaa käytiin kahdeksan viikkoa syksyllä ja neljä viikkoa keväällä. Väliaikana koulua kävi yläkoulu eli luokat kolmesta seitsemään. Opetuksesta vastasi yksi opettaja ja tämä harvinainen koulumuoto jatkui Lahdenkylällä aina koulun lakkauttamiseen saakka eli vuoteen 1970.

–Supistetun koulun käyneistä on tullut elämässä ihan hyvin tai vähintään keskinkertaisesti menestyneitä, toteaa koulunsa vaiheet kansien väliin koonnut Erkki Jantunen.

Aika hyviä ihmisiksi.

TIINA STRANDÉN

www.lahdenkylankoulu.net-sivulta löytyy lisää tietoa Lahdenkylän koulu -teoksesta. Näillä sivuilla voi antaa myös palautetta teoksesta.

Erkki Jantunen on tehnyt ison työn kootessaan Lahdenkylän koulun liittyviä muistoja ja muistikuvia - entisten ja nykyisten kyläläisten suosiollisesti avustaessa. Tässä syntyy nimikirjoituksia teoksiin Pentti Laamasen hankkimiin kirjoihin. Esko Laamanen odottaa vuoroaan.

Enkko on pysynyt samana

■ Lahdenkylän koulun pitkäaikainen keittäjä, **Eini Paakkunainen**, vaihtoi kuulumisia opettajana toimineen Leena Tuunanen kanssa kirjanjulkistamistilaisuudessa.

–Myö oltiin ystäviä, Eini Paakkunainen sanoi, eikä ihme, asuivathan naiset pitkään saman katon alla, opettaja yläkerrassa, keittäjä alakerrassa.

–Enkko taisi luulla, että nuori opettaja on vahaa, joka särkyy, Leena Tuunanen kuvaili silloin osakseen tullutta huolenpitoa.

Enkoksi ristitty Eini Paakkunainen sai ottaa vastaan monet muutkin tervehdykset kirjanjulkistustilaisuudessa.

–Kaho, Enkko, sie se oot pysynyt samana, oli yleinen huudahdus, kun ”pojanviikarit” ja ”tytöntylleröt”, moni jo itse eläkeiässä, tervehtivät tuttua ihmistä.

Mutta mikä oli koulukkaiden lempiruokaa 1950- ja 60-luvuilla?

–Perunat ja kastike, kertoi Eini Paakkunainen, ja totesi saaneensa syödä kastikkeen kuivat sianlihakäkkyrät itse, joten itse kastike maistui koululaisille.

